

ДЕРЖАВНЕ БЮРО РОЗСЛІДУВАНЬ

вул. Панаса Мирного, 28, м. Київ, 01011, тел. (044) 365 40 00
поштова адреса для листування: вул. Симона Петлюри, 15, м. Київ, 01032
E-mail: info@dbp.gov.ua, web: www.dbp.gov.ua, ідентифікаційний код 41760289

ПОВІДОМЛЕННЯ про зміну раніше повідомленої підозри

м. Київ

«26» вересня 2023 року

Слідчий другого відділу Управління з досудового розслідування військових правопорушень, а також порушень проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку, вчинених внаслідок ведення російською федерацією, із залученням представників інших держав, агресивної війни проти України Головного слідчого управління Державного бюро розслідувань Помазан Олексій Олександрович, розглянувши матеріали кримінального провадження № 62023000000000796 від 15.09.2023, установив, що 19.07.2023 Дедушеву Олександр Валерійовичу, 02.11.1992 року народження повідомлено про підозру у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених ч. 7 ст. 111-1, ч. 2 ст. 28 ч. 1 ст. 438 КК України

Під час досудового розслідування фактичні обставини вчиненого Петрулевичем О.М. кримінального правопорушення уточнені та здобуто достатньо доказів для зміни раніше повідомленої підозри.

Враховуючи викладене, наявність об'єктивної необхідності для зміни раніше повідомленої підозри у вчиненні кримінального правопорушення, керуючись вимогами ст.ст. 2, 9, 36, 40, 42, 276, 277, 278 та 279 КПК України

ПОВІДОМИВ:

Дедушеву Олександр Валерійовичу,
02.11.1992 року народження, уродженцю
сmt. Якимівка Запорізької області,
громадянину України, який зареєстрований
та проживає за адресою Запорізька область,
Мелітопольський район, сmt. Якимівка,
вул. Хліборобів, буд. 31/2

про те, що він підозрюється у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених:

ч. 7 ст. 111-1 КК України, а саме у добровільному зайнятті громадянином України посади в незаконних правоохоронних органах, створених на тимчасово окупованій території;

ч. 2 ст. 28 ч. 1 ст. 438 КК України, а саме у жорстокому поводженні з цивільним населенням, вчиненому за попередньою змовою групою осіб.

**Фактичні обставини кримінальних правопорушень,
у вчиненні яких підозрюється Дедушев О.В.:**

З 19 лютого 2014 року представниками Російської Федерації (далі – РФ) розпочато збройне вторгнення збройних сил РФ (далі – ЗС РФ), приховане твердженням керівників РФ про переміщення військових підрозділів в рамках звичайної ротації сил Чорноморського флоту, які у взаємодії з військовослужбовцями Чорноморського флоту РФ та іншими підрозділами ЗС РФ здійснили блокування й захоплення адміністративних будівель і ключових об'єктів військової та цивільної інфраструктури України, забезпечили військову окупацію території Автономної Республіки Крим і м. Севастополя. 18 березня 2014 року РФ оголосила про офіційне включення Криму до складу РФ.

Одночасно з цим, протягом березня та на початку квітня 2014 року під безпосереднім керівництвом та контролем представників влади та ЗС РФ представники іррегулярних незаконних збройних формувань, озброєних банд і груп найманців, створених, підпорядкованих, керованих та фінансованих РФ, взяли під контроль будівлі, в яких знаходилися органи місцевої влади та місцеві органи виконавчої влади України, військові об'єкти України в окремих районах Донецької та Луганської областей України. 07 квітня 2014 року в м. Донецьку створено терористичну організацію «Донецька народна республіка» (далі за текстом – «ДНР»), а 27 квітня 2014 року в м. Луганську – терористичну організацію «Луганська народна республіка» (далі за текстом – «ЛНР»), у складі яких утворені незаконні збройні формування, які функціонують і до нині.

Внаслідок військових дій у період з травня по серпень 2015 року сили оборони України звільнили частину раніше окупованих територій Донецької та Луганської областей.

Датою початку тимчасової окупації РФ окремих територій України є 19 лютого 2014 року. Автономна Республіка Крим та місто Севастополь є тимчасово окупованими РФ з 20 лютого 2014 року. Окремі території України, що входять до складу Донецької та Луганської областей, є окупованими РФ (зокрема окупаційною адміністрацією РФ) починаючи з 7 квітня 2014 року, відповідно до ч. 2 ст. 1 Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України».

Надалі, 24 лютого 2022 року президент РФ оголосив початок так званої «спеціальної військової операції». Після цього, близько четвертої години ранку

того ж дня, ЗС РФ, інші збройні формування РФ та підконтрольні їм угруповання іррегулярних незаконних збройних формувань розпочали широкомасштабне військове вторгнення на територію України, увійшовши з боку РФ, Республіки Білорусь та тимчасово окупованої території України, що супроводжувалось завданням ракетно-артилерійських ударів та бомбардувань авіацією об'єктів по всій території України.

Факт широкомасштабного збройного вторгнення на територію України 24.02.2022 не приховувався владою РФ, а також встановлений рішеннями міжнародних організацій, зокрема резолюцією Генеральної асамблеї ООН ES-11/1 від 02.03.2022 «Про агресію проти України», п. п. 1, 3 Висновку 300 (2022) Парламентської Асамблеї Ради Європи «Наслідки агресії РФ проти України», п.п. 17, 18 Наказу від 16.03.2022 за клопотанням про вжиття тимчасових заходів у справі «Звинувачення в геноциді відповідно до Конвенції про запобігання злочину геноциду та покарання за нього (Україна проти РФ)».

Відповідно до ст. 2 спільної для Женевських конвенцій про захист жертв війни 1949 року, ці конвенції, як і інші акти законів і звичаїв війни (міжнародного гуманітарного права), застосовуються до всіх випадків оголошеної війни чи будь-якого іншого збройного конфлікту, що може виникнути між двома чи більше Високими Договірними Сторонами, навіть якщо одна з них не визнає стану війни, у тому числі до всіх випадків часткової або цілковитої окупації Високої Договірної Сторони, навіть якщо ця окупація не натрапляє на жодний збройний спротив.

Таким чином, з 19 лютого 2014 року до цього часу триває міжнародний збройний конфлікт, викликаний збройною агресією РФ проти України, окупацією частини території України, що вказує на поширення дії на території України законів та звичаїв війни (норм міжнародного гуманітарного права).

Відповідно до вимог частин 1 та 2 статті 2 Женевської конвенції про захист цивільного населення під час війни від 12 серпня 1949 року (далі – Конвенції), ратифікованої Указом Президії Верховної Ради Української РСР «Про ратифікацію Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року про захист жертв війни» від 03 липня 1954 року, ця Конвенція застосовується до всіх випадків оголошеної війни чи будь-якого іншого збройного конфлікту, що може виникнути між двома чи більше Високими Договірними Сторонами, навіть якщо одна з них не визнає стану війни.

Конвенція також застосовується до всіх випадків часткової або цілковитої окупації Високої Договірної Сторони, навіть якщо ця окупація не натрапляє на жодний збройний спротив.

Згідно ч. 1 ст. 4 Конвенції, особами, що перебувають під захистом цієї Конвенції, є ті, хто в будь-який момент та за будь-яких обставин опиняються, у разі конфлікту чи окупації, під владою сторони конфлікту або окупаційної держави, громадянами яких вони не є.

Відповідно до частин 1-3 статті 6 Конвенції, вона повинна застосовуватися з самого початку будь-якого конфлікту або окупації, зазначених у статті 2 цієї Конвенції. На території сторін конфлікту

застосування Конвенції припиняється після загального припинення бойових дій. На окупованій території застосування цієї Конвенції припиняється через рік після загального припинення бойових дій.

Згідно положень статті 27 Конвенції особи, що перебувають під захистом, мають право за будь-яких обставин на особисту повагу та повагу до своєї честі. До них завжди слід ставитися гуманно та захищати їх, зокрема, від будь-якого акту насильства чи залякування, та від образ.

Відповідно до ст. 29 Конвенції сторона конфлікту, під владою якої є особи, що перебувають під захистом, відповідає за поведження своїх представників із цими особами, причому це не знімає особистої відповідальності з таких представників

Згідно з положеннями ст. 31 Конвенції визначено право цивільних осіб, за будь-яких обставин, на особисту повагу, повагу до своєї честі, встановлено, що жодний примус фізичного чи морального порядку не може застосовуватися до осіб, які перебувають під захистом, зокрема з метою отримання від них або від третіх осіб якихось відомостей.

Відповідно до ст. 32 Конвенції забороняється застосування будь-яких заходів, які можуть завдати фізичних страждань або призвести до знищення осіб, що перебувають під захистом, які є під їхньою владою. Ця заборона поширюється не лише на вбивства, тортури, тілесні покарання, калічення та медичні чи наукові досліді, які не викликані потребою лікування особи, що перебуває під захистом, а й на будь-яке інше brutальне поведження з боку як цивільних, так і військових властей.

Відповідно до ст. 33 Конвенції жодну особу, що перебуває під захистом, не може бути покарано за правопорушення, якого вона не вчинила особисто. Колективні покарання, так само як і будь-які залякування чи терор, забороняються. Пограбування забороняються. Репресалії стосовно осіб, які перебувають під захистом, та їхнього майна забороняються.

Згідно із ст. 51 Додаткового протоколу до Женевських конвенцій від 12.08.1949, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I) від 08.06.1977 (ратифіковано із заявою Указом Президії Верховної Ради УРСР від 18.08.1989, далі – Додатковий протокол I) цивільне населення й окремі цивільні особи користуються загальним захистом від небезпек, що виникають у зв'язку з воєнними операціями. З метою здійснення цього захисту, на доповнення до інших застосовуваних норм міжнародного права, за всіх обставин слід додержувати таких норм. Цивільне населення як таке, а також окремі цивільні особи не повинні бути об'єктом нападів. Цивільні особи користуються захистом, передбаченим цим розділом, за винятком окремих випадків і на такий період, поки вони беруть безпосередню участь у воєнних діях.

Відповідно до положень ч. 2 ст. 75 Додаткового протоколу I, заборонені й будуть залишатися забороненими в будь-який час і в будь-якому місці такі дії, незалежно від того, чиняться вони представниками цивільних чи воєнних органів: а) насильство над життям, здоров'ям і фізичним та психічним станом

осіб, зокрема: катування всіх видів - фізичні чи психічні; знущання над людською гідністю, зокрема, принижуюче й образливе поведження, примус до проституції чи непристойне посягання в будь-якій його формі.

Не пізніше 25.02.2022 військовими ЗС РФ, інших збройних формувань РФ та підконтрольних їм угруповань іррегулярних незаконних збройних формувань розпочато окупацію території Мелітопольського району Запорізької області, у тому числі Якимівської селищної територіальної громади, яка триває по теперішній час.

На окупованій території Мелітопольського району Запорізької області РФ створено окупаційні органи влади, у тому числі не пізніше липня 2022 року на матеріально-технічній базі Якимівського відділення поліції Мелітопольського районного управління поліції ГУНП в Запорізькій області, яке розташовувалося за адресою: Запорізька область, Мелітопольський район, смт. Якимівка, вул. Пушкіна, 21, всупереч законодавству України створено незаконний правоохоронний орган – так званий Якимівський РОВС ГУМВС по Запорізькій області (російською мовою – Акимовский РОВД ГУМВД по Запорожской области), який не пізніше 19.08.2022 реорганізований у так званий відділ поліції № 3 УВС по м. Мелітополю і Мелітопольському району ГУВС по Запорізькій області» (російською мовою – «отдел полиции № 3 УВД по г. Мелитополю и Мелитопольскому району ГУВД по Запорожской области»).

Склад указанного незаконного окупаційного органу влади, створеного РФ, сформований за рахунок особового складу працівників Якимівського відділення поліції Мелітопольського районного управління поліції ГУНП в Запорізькій області, який був озброєний вогнепальною зброєю, забезпечений автомобільним транспортом і уповноважений РФ на здійснення правоохоронних функцій на окупованій території.

У період часу із 25.02.2022 та не пізніше липня 2022 року Дедушев О.В., будучи громадянином України, працівником поліції, старшим дізнавачем сектору дізнання Якимівського ВП Мелітопольського ВП ГУ НП в Запорізькій області, діючи умисно, добровільно зайняв посаду виконувача обов'язків начальника відділу карного розшуку в незаконному правоохоронному органі, створеному на тимчасово окупованій території - Якимівському РОВС ГУМВС по Запорізькій області, а у період часу з липня 2022 року та не пізніше 01 вересня 2022 року - заступника начальника відділу дільничних уповноважених поліції та по справам неповнолітніх відділу поліції № 3 УВС по м. Мелітополю і Мелітопольському району ГУВС по Запорізькій області.

Таким чином, Дедушев О.В. підозрюється у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 7 ст. 111-1 КК України, а саме у добровільному зайнятті громадянином України посади в незаконних правоохоронних органах, створених на тимчасово окупованій території.

Крім того, Дедушев О.В., будучи співробітником незаконно створеного окупаційною владою органу, метою якого, серед іншого, було виявлення проукраїнських громадян України, їх переслідування, діючи за попередньою

змовою групою осіб спільно з іншими військовослужбовцями РФ, вчиняв жорстоке поводження з цивільним населенням застосовуючи психологічний та фізичний примус до цивільного населення з метою зміни проукраїнської позиції на проросійську.

Так, приблизно о 06.00 годині 09.08.2022 Дедушев О.В., спільно із п'ятьма невстановленими військовослужбовцями РФ на військовій техніці прибув до

де на той час постійно проживала та знаходилась

після чого, Дедушев О.В., діючи спільно та узгоджено із зазначеними військовослужбовцями РФ незаконно проник до вказаного житлового приміщення та почав проводити у ньому незаконний обшук.

Після закінчення обшуку Дедушев О.В., усвідомлюючи свій статус представника незаконно створеного окупаційною владою озброєного органу, та невстановлені військовослужбовці РФ, діючи за попередньою змовою, реалізуючи спільний умисел, направлений на здійснення фізичного та психічного примусу стосовно цивільних осіб, з мотивів ненависті до патріотичної проукраїнської позиції громадян України, діючи умисно, достовірно розуміючи, що вони є учасниками збройного конфлікту та діють в умовах збройної агресії РФ проти України та перебувають на території, яка окупована і контролюється РФ, використовуючи обставини та умови збройного конфлікту, усвідомлюючи, що є цивільною особою та перебуває під захистом Конвенції, протиправно, в порушення вимог ст. ст. 3, 27, 31, 32, 33 Конвенції, ст. ст. 51, 75 Додаткового протоколу I, знаючи про заборону вчиняти акти насильства стосовно цивільних осіб, зокрема завдання каліцтва, жорстоке поводження й тортури, наругу над людською гідністю, зокрема образливе та принизливе поводження, у порушення вищезазначених вимог міжнародного гуманітарного права, усвідомлюючи суспільно-небезпечний характер своїх дій, передбачаючи їх суспільно-небезпечні наслідки. перебуваючи в квартирі за адресою:

здійснюючи психологічний тиск, шляхом відкритої демонстрації зброї змусили потерпілу покинути квартиру, при цьому, з метою подолання можливого опору з боку її на голову та обличчя натягнули спортивну кофту, обмотавши її клейкою стрічкою «скотчем», а руки зв'язали за допомогою пасткової стяжки, внаслідок чого остання відчувала фізичний біль. Таким чином була позбавлена можливості обирати за своєю волею місце знаходження та вільно пересуватися. Після чого Дедушев О.В., спільно з вказаними військовослужбовцями РФ, застосовуючи фізичну силу до підштовхуючи її в спину та руки, завели потерпілу до кузову автомобіля марки КАМАЗ, де протиправно утримували до моменту її доставлення до приміщення колишньої Державтоінспекції, розташованої у м. Мелітополь Запорізької області по вул. Івана Алексєєва, 26.

Після цього, приблизно о 07.00 годині 09.08.2022, Дедушев О.В., спільно із невстановленими військовослужбовцями РФ на військовій техніці прибув до розташованого за адресою:

в якому на той час постійно проживали

Після цього, Дедушев О.В. разом із невстановленими військовослужбовцями РФ, незаконно проник до будинку, розташованому за вищевказаною адресою та почав проводити обшук житла, в якому на той час знаходилися

Під час проведення обшуку, Дедушев О.В., та невстановлені військовослужбовці РФ, усвідомлюючи свій статус представника незаконно створеного окупаційною владою озброєного органу, діючи за попередньою змовою, діючи спільно та злагоджено, реалізуючи спільний умисел, направлений на здійснення фізичного та психічного примусу стосовно цивільних осіб, з мотивів ненависті до патріотичної проукраїнської позиції громадян України, діючи умисно, достовірно розуміючи, що вони є учасниками збройного конфлікту та діють в умовах збройної агресії РФ проти України та перебувають на території, яка окупована і контролюється РФ, використовуючи обставини та умови збройного конфлікту, усвідомлюючи, що

є цивільними особами та перебувають під захистом Конвенції, протиправно, в порушення вимог ст. ст. 3, 27, 31, 32, 33 Конвенції, ст. ст. 51, 75 Додаткового протоколу I, знаючи про заборону вчиняти акти насильства стосовно цивільних осіб, зокрема завдання каліцтва, жорстке поводження й тортури, наругу над людською гідністю, зокрема образливе та принизливе поводження, у порушення вищезазначених вимог міжнародного гуманітарного права, усвідомлюючи суспільно-небезпечний характер своїх дій, передбачаючи їх суспільно-небезпечні наслідки, перебуваючи в будинку, розташованому за вказаною вище адресою, погрожуючи застосуванням вогнепальної зброї, змусили стати на коліна, після чого Дедушев О.В. та невстановлений військовослужбовець РФ, вчинили жорстоке поводження із цивільними особами, а саме завдали ударів кулаками, ногами та прикладом автомату по обличчю, тулубу, ногам погрожуючи при цьому їх вбити, чим заподіяли потерпілим сильний фізичний біль та моральне страждання.

Після цього, Дедушев О.В., продовжуючи реалізовувати спільний із невстановленими військовослужбовцями РФ умисел, замотав одягом очі зв'язав потерпілим руки за спиною пластмасовими стяжками, позбавивши тим самим можливості вчинення ними бчль-якого опору, після чого невстановлені військовослужбовці РФ вивели з будинку, посадили до кузову автомобіля марки КАМАЗ. Під час транспортування потерпілих до приміщення колишньої

Державтоінспекції, розташованої у м. Мелітополь Запорізької області по вул. Івана Алексеєва, 26, невстановлені особи продовжували наносити удари ногами а також погрожували потерпілим завданням каліцтва шляхом завдання колото-різаних ран ножом.

У подальшому невстановлені військовослужбовці РФ, діючи за попередньою змовою, продовжуючи реалізовувати спільний із Дедушевим О.В. умисел, направлений на здійснення фізичного та психічного примусу стосовно цивільних осіб, які мають патріотично налаштовану проукраїнську позицію, утримували

проти їх волі у камерному приміщенні першого поверху приміщення колишньої Державтоінспекції, розташованої у м. Мелітополь Запорізької області по вул. Івана Алексеєва, 26, упродовж 3 діб.

При цьому невстановлені військовослужбовці РФ вчиняли жорстоке поводження стосовно яке виразилося у завданні ударів по обличчю, тулубу, ногам потерпілих, погрозах вбивством. Крім того, діючи вкрай образливо, принижуючи людську гідність, невстановлені військовослужбовці РФ змусили вивчити та співати російську пісню. Вказаними діями потерпілим завдано сильний фізичний біль та моральні страждання.

Продовжуючи свою злочинну діяльність, Дедушев О.В., 22.08.2022 приблизно о 13 - 14 годині, діючи спільно з невстановленими військовослужбовцями РФ, з метою здійснення фізичного та психічного примусу стосовно цивільних осіб, з мотивів ненависті до патріотичної проукраїнської позиції громадян України прибув та незаконно проник до за адресою:

Проникнувши до будинку Дедушев О.В. та невстановлені військовослужбовці РФ, діючи за попередньою змовою, діючи спільно та злагоджено, реалізуючи спільний умисел, направлений на здійснення фізичного та психічного примусу стосовно цивільних осіб, з мотивів ненависті до патріотичної проукраїнської позиції громадян України, діючи умисно, достовірно розуміючи, що вони є учасниками збройного конфлікту та діють в умовах збройної агресії РФ проти України та перебувають на території, яка окупована і контролюється РФ, використовуючи обставини та умови збройного конфлікту, усвідомлюючи, що є цивільними особами та перебувають під захистом Конвенції, протиправно, в порушення вимог ст. ст. 3, 27, 31, 32, 33 Конвенції, ст. ст. 51, 75 Додаткового протоколу I, знаючи про заборону вчиняти акти насильства стосовно цивільних осіб, зокрема завдання каліцтва, жорстоке поводження й тортури, наругу над людською гідністю, зокрема образливе та принизливе поводження, у порушення вищезазначених вимог міжнародного гуманітарного права, усвідомлюючи суспільно-небезпечний характер своїх дій, передбачаючи їх суспільно-небезпечні наслідки, погрожуючи застосуванням вогнепальної зброї з метою подолання можливого опору, змусили стати

обличчям до стіни, після чого Дедушев О.В. наніс декілька ударів ногами по ногам потерпілих та не менше чотирьох ударів кулаками кожному в область нирок та ребер, завдавши останнім сильного фізичного болю. При застосуванні насильства Дедушев О.В., засуджував патріотичну позицію

і вимагав від останніх підтримувати та прославляти РФ, а також визнавати владу РФ на тимчасово окупованій території Запорізької області.

Тим самим, внаслідок жорстокого поводження з боку Дедушева О.В. та невстановлених військовослужбовців РФ потерпілим завдано фізичної шкоди та принижено їх людську гідність.

Таким чином, Дедушев О.В. підозрюється у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 28 ч. 1 ст. 438 КК України, а саме у жорстокому поводженні з цивільним населенням, вчиненому за попередньою змовою групою осіб.

Слідчий другого відділу Управління з досудового розслідування військових правопорушень, а також порушень проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку, вчинених внаслідок ведення російською федерацією, із залученням представників інших держав, агресивної війни проти України

Головного слідчого управління
Державного бюро розслідувань

Олексій ПОМАЗАН

ПОГОДЖЕНО

Прокурор третього відділу
управління процесуального керівництва
досудовим розслідуванням та підтримання
публічного обвинувачення
Департаменту протидії злочинам,
вчиненим в умовах збройного конфлікту

«26» вересня 2023 року

Сергій ПРАНОВ

Повідомлення про зміну раніше повідомленої підозри здійснено о __ год. __ хв. «__» _____ 2023 року.

Письмове повідомлення про зміну раніше повідомленої підозри одержав о __ год. __ хв. «__» ____ 2023 року.

Підозрюваний _____

(підпис, ініціали, прізвище)

Підозрюваному у відповідності до вимог ст. ст. 20, 276, 277 КПК України повідомлено та роз'яснено права підозрюваного, передбачені наступними нормами чинного законодавства України.

Конституція України

Стаття 10. Державною мовою в Україні є українська мова.

Держава забезпечує всебічний розвиток і функціонування української мови в усіх сферах суспільного життя на всій території України.

В Україні гарантується вільний розвиток, використання і захист російської, інших мов національних меншин України.

Держава сприяє вивченню мов міжнародного спілкування.

Застосування мов в Україні гарантується Конституцією України та визначається законом.

Стаття 21. Усі люди є вільні і рівні у своїй гідності та правах. Права і свободи людини є невідчужуваними та непорушними.

Стаття 22. Права і свободи людини і громадянина, закріплені цією Конституцією, не є вичерпними.

Конституційні права і свободи гарантуються і не можуть бути скасовані.

При прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод.

Стаття 24. Громадяни мають рівні конституційні права і свободи та є рівними перед законом.

Не може бути привілеїв чи обмежень за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовними або іншими ознаками.

Стаття 28. Кожен має право на повагу до його гідності.

Ніхто не може бути підданий катуванню, жорстокому, нелюдському або такому, що принижує його гідність, поводженню чи покаранню. Жодна людина без її вільної згоди не може бути піддана медичним, науковим чи іншим дослідженням.

Стаття 29. Кожна людина має право на свободу та особисту недоторканність.

Ніхто не може бути заарештований або триматися під вартою інакше як за вмотивованим рішенням суду і тільки на підставах та в порядку, встановлених законом.

У разі нагальної необхідності запобігти злочинів чи його припинити уповноважені на те законом органи можуть застосувати тримання особи під вартою як тимчасовий запобіжний захід, обґрунтованість якого протягом сімдесяти двох годин має бути перевірена судом. Затримана особа негайно звільняється, якщо протягом сімдесяти двох годин з моменту затримання їй не вручено вмотивованого рішення суду про тримання під вартою.

Кожному заарештованому чи затриманому має бути невідкладно повідомлено про мотиви арешту чи затримання, роз'яснено його права та надано можливість з моменту затримання захищати себе особисто та користуватися правовою допомогою захисника.

Кожний затриманий має право у будь-який час оскаржити в суді своє затримання.

Про арешт або затримання людини має бути негайно повідомлено родичів заарештованого чи затриманого.

Стаття 55. Права і свободи людини і громадянина захищаються судом.

Кожному гарантується право на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб.

Кожен має право звертатися за захистом своїх прав до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

Кожен має право після використання всіх національних засобів правового захисту звертатися за захистом своїх прав і свобод до відповідних міжнародних судових установ чи до відповідних органів міжнародних організацій, членом або учасником яких є Україна.

Кожен має право будь-якими не забороненими законом засобами захищати свої права і свободи від порушень і протиправних посягань.

Стаття 56. Кожен має право на відшкодування за рахунок держави чи органів місцевого самоврядування матеріальної та моральної шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових і службових осіб при здійсненні ними своїх повноважень.

Стаття 59. Кожен має право на правову допомогу. У випадках, передбачених законом, ця допомога надається безоплатно. Кожен є вільним у виборі захисника своїх прав.

Для забезпечення права на захист від обвинувачення та надання правової допомоги при вирішенні справ у судах та інших державних органах в Україні діє адвокатура.

Стаття 62. Особа вважається невинуватою у вчиненні злочину і не може бути піддана кримінальному покаранню, доки її вину не буде доведено в законному порядку і встановлено обвинувальним вироком суду.

Ніхто не зобов'язаний доводити свою невинуватість у вчиненні злочину.

Обвинувачення не може ґрунтуватися на доказах, одержаних незаконним шляхом, а також на припущеннях. Усі сумніви щодо доведеності вини особи тлумачаться на її користь.

У разі скасування вироку суду як неправосудного держава відшкодовує матеріальну і моральну шкоду, завдану безпідставним засудженням.

Стаття 63. Особа не несе відповідальності за відмову давати показання або пояснення щодо себе, членів сім'ї чи близьких родичів, коло яких визначається законом.

Підозрюваний, обвинувачений чи підсудний має право на захист.

Засуджений користується всіма правами людини і громадянина, за винятком обмежень, які визначені законом і встановлені вироком суду.

Закон України «Про попереднє ув'язнення»

Стаття 9. Права осіб, взятих під варту

Особи, взяті під варту, мають право:

- на захист відповідно до кримінально-процесуального законодавства;
- на захист своїх прав та інтересів особисто або за допомогою захисника з моменту затримання або взяття під варту, а також на повідомлення під час взяття під варту підстав та мотивів взяття під варту, оскаржувати їх у суді, отримати в друкованому вигляді роз'яснення положень статей 28, 29, 55, 56, 59, 62 та 63 Конституції України, цієї статті та інших прав затриманих або взятих під варту, встановлених законом, у тому числі права здійснювати захист своїх прав та інтересів особисто або за допомогою захисника з моменту затримання або арешту (взяття під

варту)

- особи, права відмовитися від надання будь-яких пояснень або свідчень до прибуття захисника, знайомитися з правилами тримання під вартою;
- на щоденну прогулянку тривалістю одна година. Вагітним жінкам і жінкам, які мають при собі дітей, неповнолітнім, а також хворим з дозволу лікаря та за їх згодою тривалість щоденної прогулянки встановлюється до двох годин;
- одержувати два рази на місяць передачі або посилки та грошові перекази і передачі;
- купувати протягом місяця за безготівковим розрахунком продукти харчування і предмети першої необхідності на суму до одного мінімального розміру заробітної плати та без обмежень письмове приладдя, газети, книги через торговельну мережу на замовлення;
- користуватися власним одягом і взуттям, мати при собі документи і записи, що стосуються кримінальної справи;
- користуватися телевізорами, одержаними від родичів або інших осіб, настільними іграми, газетами і книгами з бібліотеки місця попереднього ув'язнення та придбаними через торговельну мережу;
- на душпастирську опіку, що здійснюється священнослужителями (капеланами);
- відправляти в індивідуальному порядку релігійні обряди і користуватися релігійною літературою та властивими їх віруванню предметами релігійного культу, виготовленими з малоцінних матеріалів, якщо при цьому не порушується встановлений у місцях попереднього ув'язнення порядок, а також не обмежуються права інших осіб;
- на восьмигодинний сон в нічний час, під час якого не допускається залучення до участі в процесуальних та інших діях, за винятком невідкладних випадків;
- звертатись із скаргами, заявами та листами до державних органів і службових осіб у порядку, встановленому статтею 13 цього Закону.

Взяті під варту жінки вправі мати при собі дітей віком до трьох років.

Взяті під варту молоді громадяни (віком від 14 до 28 років) мають право отримувати психолого-педагогічну допомогу спеціалістів центрів соціальних служб для молоді.

Осіб, які відбувають покарання у місцях позбавлення волі, в разі обрання щодо них запобіжного заходу у вигляді взяття під варту в зв'язку з провадженням в іншій справі, тримають відповідно до правил, установлених цим Законом. Одержання цими особами посилок і передач, а так само купівля ними продуктів харчування і предметів першої необхідності здійснюються в порядку, встановленому Виправно-трудовим кодексом України для виду режиму виправно-трудової колонії, призначеного їм

Державним департаментом України з питань виконання покарань.

Перелік продуктів харчування і предметів першої необхідності, які забороняється передавати особам, взятим під варту, встановлюється Державним департаментом України з питань виконання покарань. Міністерством оборони України за погодженням з Генеральною прокуратурою України.

Стаття 10. Обов'язки осіб, взятих під варту

Особи, взяті під варту, зобов'язані:

- додержуватися порядку, встановленого в місцях попереднього ув'язнення, і

виконувати законні вимоги адміністрації;

- дотримуватися санітарно-гігієнічних правил, мати охайний зовнішній вигляд, постійно підтримувати чистоту в камері;
- бути ввічливими до працівників місця попереднього ув'язнення, а також поміж собою;
- не вступати в суперечки з представниками адміністрації, не принижувати їх гідність, не протидіяти виконанню ними своїх обов'язків;
- бережливо ставитися до інвентарю, обладнання та іншого майна місця попереднього ув'язнення.

Положення про порядок короткочасного затримання осіб, підозрюваних у вчиненні злочину

Стаття 10. Права та обов'язки затриманих.

Особи, затримані за підозрінням у вчиненні злочину, мають право:

- знати, в чому їх підозрюють;
- вимагати перевірки прокурором правомірності затримання; про заявлену вимогу адміністрація місця тримання затриманих негайно повідомляє прокурора;
- оскаржити дії особи, яка провадить дізнання, слідчого або прокурора, давати пояснення і заявляти клопотання;
- звертатися зі скаргами і заявами в державні органи, громадські організації і до службових осіб у порядку, встановленому статтею 13 цього Положення;
- користуватися своїм одягом і взуттям, а також іншими необхідними предметами і речами, перелік яких визначається Правилами внутрішнього розпорядку в місцях тримання затриманих.

Особи, затримані за підозрінням у вчиненні злочину, зобов'язані дотримувати вимог цього Положення і Правил внутрішнього розпорядку в місцях тримання затриманих.

Кримінальний процесуальний кодекс України

Стаття 42. Підозрюваний

1. Підозрюваним є особа, якій у порядку, передбаченому статтями 276-279 цього Кодексу, повідомлено про підозру, особа, яка затримана за підозрою у вчиненні кримінального правопорушення, або особа, щодо якої складено повідомлення про підозру, однак його не вручено їй внаслідок невстановлення місцезнаходження особи, проте вжито заходів для вручення у спосіб, передбачений цим Кодексом для вручення повідомлень.

3. Підозрюваний, обвинувачений має право:

- 1) знати, у вчиненні якого кримінального правопорушення його підозрюють;
- 2) бути чітко і своєчасно повідомленим про свої права, а також отримати їх роз'яснення у разі необхідності;
- 3) на першу вимогу мати захисника і побачення з ним до першого та перед кожним наступним допитом з дотриманням умов, що забезпечують конфіденційність спілкування, на присутність захисника під час допиту та інших процесуальних дій, на відмову від послуг захисника в будь-який момент кримінального провадження, на отримання послуг захисника за рахунок держави у випадку відсутності коштів на оплату таких послуг;
- 4) не говорити нічого з приводу підозри проти нього або у будь-який момент відмовитися відповідати на запитання;

5) давати пояснення, показання з приводу підозри чи в будь-який момент відмовитися їх давати;

6) вимагати перевірки обґрунтованості затримання;

7) у разі затримання – на негайне повідомлення членів сім'ї, близьких родичів чи інших осіб про затримання і місце свого перебування;

8) збирати і подавати слідчому, прокурору, слідчому судді докази;

9) брати участь у проведенні процесуальних дій;

10) під час проведення процесуальних дій ставити запитання, подавати свої зауваження та заперечення щодо порядку проведення дій, які заносяться до протоколу;

11) застосовувати з додержанням вимог КПК України технічні засоби при проведенні процесуальних дій, в яких він бере участь. Слідчий, прокурор, слідчий суддя, суд мають право заборонити застосовування технічних засобів при проведенні окремої процесуальної дії чи на певній стадії кримінального провадження з метою нерозголошення відомостей, які містять таємницю, що охороняється законом, чи стосуються інтимного життя особи, про що виноситься вмотивована постанова (ухвала);

12) заявляти клопотання про проведення процесуальних дій, про забезпечення безпеки щодо себе, членів своєї сім'ї, близьких родичів, майна, житла тощо;

13) заявляти відводи;

14) ознайомлюватися з матеріалами досудового розслідування, та вимагати відкриття матеріалів;

15) одержувати копії процесуальних документів та письмові повідомлення;

16) оскаржувати рішення, дії та бездіяльність слідчого, прокурора, слідчого судді;

17) вимагати відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, прокуратури або суду, в порядку, визначеному законом, а також відновлення репутації, якщо підозра, обвинувачення не підтвердились;

18) користуватись рідною мовою, отримувати копії процесуальних документів рідною або іншою мовою, якою він володіє, та в разі необхідності користуватись послугами перекладача за рахунок держави.

5. Підозрюваний, обвинувачений мають також інші процесуальні права, передбачені цим Кодексом.

6. Підозрюваний, який є іноземцем і тримається під вартою, має право на зустрічі з представником дипломатичної чи консульської установи своєї держави, яку йому зобов'язана забезпечити адміністрація місця ув'язнення.

Підозрюваний зобов'язаний:

1) прибувати за викликом до суду, а в разі неможливості прибути за викликом у призначений строк – заздалегідь повідомити про це суд;

2) виконувати обов'язки, покладені на нього рішенням про застосування заходів забезпечення кримінального провадження;

3) підкорятися законним вимогам та розпорядженням слідчого, прокурора, слідчого судді, суду;

4) надавати достовірну інформацію представнику персоналу органу пробачії, необхідну для підготовки досудової доповіді.

8. Підозрюваному, обвинуваченому вручається пам'ятка про його процесуальні права та обов'язки одночасно з їх повідомленням особою, яка здійснює таке повідомлення.

На всіх стадіях кримінального провадження підозрюваний має право примиритися з потерпілим і укласти угоду про примирення. У передбачених законом України про кримінальну відповідальність та КПК України випадках примирення є підставою для закриття кримінального провадження.

Також підозрюваному роз'яснено, що згідно з п. 3 ст. 5 Римської Конвенції про захист прав і основних свобод людини 1950 року, кожна особа, затримана на підставі обґрунтованої підозри у вчиненні злочину, має право постати перед суддею і бути вислуханою з питань, пов'язаних з її затриманням.

Права та обов'язки підозрюваного мені оголошені, роз'яснені і зрозумілі. Пам'ятку про процесуальні права та обов'язки підозрюваного отримав.

Підозрюваний _____

(підпис, ініціали, прізвище)

« ____ » год. « ____ » хв. « ____ » _____ 2023 року.

Повідомлення про зміну раніше повідомленої підозри здійснив, письмове повідомлення про зміну раніше повідомленої підозри вручив, права повідомив і роз'яснив та вручив пам'ятку про процесуальні права підозрюваного:

Слідчий другого відділу Управління з досудового розслідування військових правопорушень, а також порушень проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку, вчинених внаслідок ведення російською федерацією, із залученням представників інших держав, агресивної війни проти України
Головного слідчого управління
Державного бюро розслідувань

Олексій ПОМАЗАН